

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága **I.r.** és **II.r. felpereseknek** a dr. Gajda Zoltán ügyvéd (7622 Pécs, Jókai Mór u. 35.) által képviselt **alperes** ellen **biztatási kár megfizetése** iránt a Szekszárdi Városi Bíróság előtt 27.P.20.781/2006. szám alatt megindított és a Tolna Megyei Bíróság 1.Pf.20.654/2008/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által előterjesztett 54. sorszámú felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A felpereseket képviselő pártfogó ügyvéd díját 7.200 (hétezerkettőszáz) forintban állapítja meg, amelyből 1.200 (egyezerkettőszáz) forint az áfa mértéke. A díjat az állam viseli, és a Legfelsőbb Bíróság utalja ki a pártfogó ügyvéd részére.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperesek keresetükben 4.600.000 forint és ennek 2004. október 7-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérték az alperes kötelezését. A kereset ténybeli alapjaként azt adták elő, hogy 2003. áprilisában 12.000.000 forint vállalkozói hitelt vettek fel az alperestől. A havi törlesztő részlet 386.000 forint volt, amit nem tudtak fizetni, ezért 2004. márciusában az alperes segítségét kérték építési hitel és szociálpolitikai kedvezmény felvételéhez, amellyel a vállalkozói hitelt szerették volna kiváltani. Az alperes segítséget nyújtott a hiteligényléshez.

Alkalmazottai kidolgozták annak a folyamatát és feltételeit. Meghatározták, hogy a hitelkérelemhez milyen okiratokra van szükség. A szükséges okiratok beszerzéséhez ügyvédi segítséget vettek igénybe. A jogi képviselőjük az okiratokat 2-3 héten belül elkészítette, az alperes jogi képviselője azonban arról tájékoztatta, hogy az nem megfelelő. A képviselőjük az iránymutatásnak megfelelően 3 napon belül új okiratokat készített, de az alperes ezeket sem fogadta el. 2004. júliusában felmerült, hogy a szociálpolitikai kedvezmény megilleti-e őket. Az alperes jogi képviselője 2004. augusztusában megkereste a Kincstári Vagyoni Igazgatóságot, amelytől azt a tájékoztatást kapta, hogy nincs jogi akadálya a kedvezmény folyósításának. 2004. októberében az alperes ügyintézője váratlanul közölte, hogy az alperes az építési és a szociálpolitikai kedvezmény iránti kérelmet elutasította, mert jelentősen felszaporodott a vállalkozói hiteltartozás. A szükséges okiratok beszerzése 8 hónapba került és 1.000.000 forint költséggel járt. Az alperes segítőkész magatartása arra biztatta őket, hogy a kérelem néhány hónapon belül rendeződik. Ha az alperes korábban közli, hogy a hitelkérelmet el fogja utasítani, más hitelintézetet kerestek volna fel és nem kerülnek „bárlistára”. A követelés jogcímeiként a Ptk. 6. §-át jelölték meg.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesek sem a jogelődnél, sem nála nem igényeltek hitelt, csak a lehetőségekről érdeklődtek.

A elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adott. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 550.000 forintot és ennek késedelmi kamatát. Indokolása szerint a Ptk. 6. §-ára hivatkozással alappal érvényesíthető igény azzal szemben, aki azt a látszatot kelti, hogy szerződést akar kötni, de végül ezt nem teszi meg. E magatartás alapján a másik fél alapos okkal, jóhiszeműen bízhat a szerződés megkötésében, és ha emiatt őt kár éri, az utaló magatartást tanúsító féltől a kára megtérítését követelheti. A bizonyítási eljárás adatai alapján megállapította, hogy a felperesek az alperes jogelődjénél előterjesztették a szociálpolitikai kedvezmény és az építési hitel iránti kérelmet. A Kincstári Vagyoni Igazgatóságnak a felpereseket megillető szociálpolitikai kedvezmény mértékére vonatkozó állásfoglalása beszerzését követően az alperes olyan helyzetbe került, hogy a kérelmet elbírálhatta volna. A felpereseknek a Ptk. 6. §-ára alapított keresetét részben alaposnak ítélte. Megállapította, hogy a felperesek a különböző jogügyletek teljesítése érdekében igénybe vett ügyvédnek járó 250.000 forint ügyvédi munkadíj és 300.000 forint összegű tervezési költség kifizetését igazolták.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

A felperesek azt kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a kereseti kérelmüknek teljes egészében adjon helyt. Álláspontjuk szerint a elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és abból téves jogi következtetést vont le.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását kérte. Arra hivatkozott, a felperesek nem bizonyították, hogy befogadható és elbírálható hitelkérelmet terjesztettek elő. Ügyintézői nem biztatták a felpereseket azzal, hogy részükre a lakásépítési célú kölcsön és az állami lakásépítési kedvezmény folyósítható, csupán több alkalommal közölték a II.r. felperessel, hogy milyen feltételek fennállása esetén vehetnek igénybe kölcsönt és állami támogatást.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a keresetet teljes egészében elutasította. Az elsőfokú bíróság által beszerzett bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével az elsőfokú bíróságtól részben eltérő tényállást állapított meg. Eszerint a felperesek nem bizonyították, hogy érdemi elbírálásra alkalmas hitelkérelmet terjesztettek elő. Ennek sem az alperesnél, sem a jogelődjénél nincs nyoma. A felperesek maguk is úgy nyilatkoztak, hogy a kölcsönigénylés befogadásáról nem kaptak igazoló okiratot. A másodfokú bíróság álláspontja szerint, ha a felpereseknek sikerült volna bizonyítania, hogy a hitelkérelmüket az alperes befogadta, akkor sem állapítható meg az általuk követelt kár és az alperes magatartása közötti okozati összefüggés. Az alperesnek, mint pénzügyintézetnek nincs olyan kötelezettsége, ha a hozzá benyújtott, általa befogadott hitelkérelem jogszabályi előfeltételei fennállanak, a kölcsönt folyósítania kell. Az alperes pénzügyintézet diszkrecionális jogával élt, jogosult volt eldönteni, hogy ad-e a felpereseknek kölcsönt. A kölcsönfolyósítás elmaradása miatt a felpereseknek a biztatási kár iránti igénye akkor lehetne megalapozott, ha bizonyítani tudták volna az alperes szerződéskötési látszatot keltő, szándékos magatartását és azt, hogy ezzel összefüggésben a saját kockázatviselésének elve alól kivételt jelentő, objektív alapú okból feltételezett jóhiszemű magatartás folytán őket károsodás érte.

A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték, hogy a Legfelsőbb Bíróság azt helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróság ítélete alapján hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot. Álláspontjuk szerint a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezést. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő, téves tényállást állapított meg,

és ebből téves ténybeli és jogi következtetést vont le. A következtetései iratellenesek és okszerűtlenek. Az elsőfokú bíróság az alperes nyilatkozatai és az általuk csatolt okiratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes jogelődjénél benyújtották a szociálpolitikai és építési hitel engedélyezése iránti kérelmet, és azt az alperes érdemben elbírálhatta volna. Álláspontjuk szerint a perben kétséget kizáróan bizonyítást nyert, hogy az alperes szerződéskötési látszatot keltő magatartása szándékos volt, és ezzel összefüggésben a saját kockázatviselésük elve alól kivételt jelentő, objektív alapú okból feltételezett jóhiszemű magatartásuk folytán őket károsodás érte. Nem vitatták, hogy az alperesnek valóban diszkrecionális joga az, hogy eldöntse, kinek ad kölcsönt és kinek nem. Az azonban nem tartozik a pénzügyi mérlegelési körébe, hogy kinek folyósítja a lakásépítési kedvezményt, mert a 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet (R.) szerint ezt a támogatást az állam nevében az Államkincstár nyújtja. A hitelintézetnek csupán annyi a feladata, hogy ellenőrizze, a támogatás igénybevételenek a feltételei fennállnak-e.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság okszerűen mérlegelte a bizonyítékokat, ennek során jogszabálysértés nem történt.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése szerint a fél a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól jogszabálysértésre hivatkozással kérheti.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a felperesek felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

A felperesek a keresetükben az érvényesíteni kívánt jogot a Ptk. 6. §-ában szabályozott biztatási kár megfizetése iránti követelésben jelölték meg. Állították, hogy az alperesnek az un. utaló magatartása miatt őket károsodás érte. A Pp. 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási kötelezettséget meghatározó rendelkezése szerint az állításukat igazoló tényeket nekik kellett bizonyítaniuk. Az elsőfokú bíróság a felek által kért bizonyítást lefolytatta. A másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét önállóan felülmérlegelheti, új tényállást állapíthat meg, mert az érdemi döntés meghozatalakor reformatórius jogkörben jár el. Ez azt jelenti, hogy teljes egészében felülbírálhatja az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást, ahhoz nincs kötve, az elsőfokú bíróság által megállapítottaktól függetlenül, önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét és új tényállást állapíthat meg (EBH 2006.1526).

A Ptk. 6. §-a alapján megítélt esetekben az utaló magatartások döntő hányadát olyan magatartás teszi ki, amellyel valaki azt a

látszatot kelti, mintha szerződést akarna kötni, de azt végül mégsem teszi meg. A magatartása alapján a másik fél alapos okkal, jóhiszeműen bízhatott a szerződés megkötésében és emiatt őt kár érte. Ebben a körben az első megvizsgálandó körülmény a magatartások következményeinek a kockázata. A jogalanyok a magatartásuk kockázatát maguk viselik. A szerződéskötés előmunkálatainak és előkészítésének a költségei a felek saját szokásos kockázati körébe tartoznak. A Legfelsőbb Bíróság szerint a másodfokú bíróság a Ptk. 6. §-ára alapított kereset elbírálásakor az adott ügyben jogi jelentőséggel bíró tényeket értékelte.

A bizonyítékok mérlegelésének a szabadsága a felülvizsgálati eljárásban már korlátozott. A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság ugyanis a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. Az ilyen jogerős ítélet a Pp. 206. (1) bekezdésének megsértése miatt jogszabálysértőnek minősül és annak megváltoztatására a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság jogosult. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a jelen esetben a másodfokú bíróság nem sértette meg a Polgári perrendtartásnak e rendelkezéseit. A felülvizsgálni kért ítélet ezért nem jogszabálysértő.

A kifejtettekre tekintettel a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket, hogy fizessék meg az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét.

A felperesek képviselőjét ellátó pártfogó ügyvédet az elsőfokú bíróság rendelte ki. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban az őt megillető díjat a 7/2002. (III.30.) IM rendelet 1. §-ának (4) bekezdése és 5. §-a alapján állapította meg, amelyet az állam visel és a Legfelsőbb Bíróság utal ki.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. március 25.

*Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, Dr. Bella Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Erményi Lajos s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

M.Zs.

bírósági ügyintéző